

ΥΓΕΙΟΝΟΜΙΚΟ ΠΡΩΤΟΚΟΛΛΟ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑΣ ΤΜΗΜΑΤΩΝ/ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ ΞΕΝΟΔΟΧΕΙΟΥ ΣΥΜΦΩΝΑ ΜΕ ΤΙΣ ΟΔΗΓΙΕΣ ΕΟΔΥ ΚΑΙ ΥΠΟΥΡΓΕΙΟΥ ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ

Τίτλος Καταλύματος	ΚΑΣΤΕΛΛΙ
ΑΜ Καταλύματος	07239
Κατηγορία	1 *
Διεύθυνση	ΙΩΑΝΝΗ ΖΙΓΔΗ, 851 03
Επιχείρηση	ΚΑΚΟΥΛΗΣ ΜΙΧΑΗΛ
Δυναμικότητα	22 / 44

Ημερομηνία Δήλωσης: 2/6/2021

Ο/Η ΚΑΚΟΥΛΗΣ ΜΙΧΑΗΛ, ως νόμιμος εκπρόσωπος του εν λόγω καταλύματος δηλώνω ότι οι υπηρεσίες/ εγκαταστάσεις που λειτουργούν στο κατάλυμα είναι οι παρακάτω:

Επισιτιστικά τμήματα	<ul style="list-style-type: none"> • Αίθουσα πρωινού • Εστιατόριο/α • Bar / κυλικείο
Κολυμβητικές δεξαμενές	<ul style="list-style-type: none"> • Κολυμβητική δεξαμενή Εξωτερική
Στοιχεία υπευθύνου εφαρμογής του σχεδίου για τη διαχείριση ύποπτου κρούσματος	ΚΑΚΟΥΛΗΣ ΜΙΧΑΗΛ 6974993945 hkasteli@otenet.gr

Επίσης δηλώνω ότι οι εργαζόμενοι του ξενοδοχείου έχουν λάβει γνώση και εφαρμόζουν όσα προβλέπονται από το παρόν υγειονομικό πρωτόκολλο.

A. Σχέδιο δράσης: αποτελεί την έγγραφη παρουσίαση της λήψης προληπτικών μέτρων για το σύνολο του καταλύματος και τα επιμέρους τμήματα αυτού και περιλαμβάνει A.1 έως A.4

- A.1. (Υ) Ορισμός συντονιστή: η διεύθυνση του καταλύματος ορίζει συντονιστή για την επίβλεψη της εφαρμογής του σχεδίου δράσης. Η θέση του συντονιστή μπορεί να καλύπτεται από τον ιδιοκτήτη της επιχείρησης, από υπάρχουσα θέση Γενικού Διευθυντή / Διευθυντή Ποιότητας κ.λπ. ή από νέα θέση στο οργανόγραμμα. Επίσης, μπορεί να ορισθεί σε επίπεδο Ομάδας Διαχείρισης.
- A.4. (Π) Πιστοποίηση του τουριστικού καταλύματος ως προς τη λήψη μέτρων πρόληψης και αντιμετώπισης της πανδημίας COVID-19 από διαπιστευμένους φορείς πιστοποίησης.
- A.5. (Π) Δυνατότητα διενέργειας rapid test ή μοριακού ελέγχου στους διαμένοντες στο κατάλυμα, κατά την ημερομηνία της αναχώρησής τους, από επαγγελματία υγείας, ο οποίος ενεργεί βάσει των οδηγιών του ΕΟΔΥ για τον έλεγχο του COVID-19.

B. Εκπαίδευση προσωπικού στην τήρηση των υγειονομικών πρωτοκόλλων (ανά υπηρεσία/τμήμα καταλύματος).

- B.0. Η εκπαίδευση περιλαμβάνει:
- Πηγές και τρόπους μετάδοσης του ιού
  - Διαδικασίες ενημέρωσης των αρμοδίων του καταλύματος και των ίδιων των πελατών
  - Μεθόδους και επικοινωνιακή προσέγγιση των επισκεπτών
  - Συμπεριφορά και ενέργειες σε περίπτωση ασθένειας από το προσωπικό
  - Μεθόδους και πρακτικές καθαρισμών και απολύμανσης των εντοπισμένων σημείων με βάση την επικινδυνότητα και την πιθανότητα μετάδοσης της ασθένειας
  - Τήρηση των βασικών μέτρων αποφυγής μετάδοσης του κορωνοϊού - COVID-19

B.1. (Υ) Πλάνο εκπαίδευσης:

Για τα καταλύματα κάτω των 50 δωματίων, εκπαίδευση ενός τουλάχιστον ατόμου (συντονιστή) ανά κατάλυμα, το οποίο εν συνεχεία εκπαιδεύει και το υπόλοιπο προσωπικό.

Σε κάθε περίπτωση, στο πλάνο αναφέρονται ονομαστικά τα άτομα, η διάρκεια και ο τρόπος εκπαίδευσης (πχ. τη-λεκπαίδευση, εκπαίδευση από εξωτερικό διαπιστευμένο συνεργάτη)

B.2. (Υ) Προθεσμία ολοκλήρωσης εκπαίδευσης συντονιστή για την τουριστική περίοδο 2021: 15.06.21

B.3. (Υ) Υπεύθυνες δηλώσεις προσωπικού ότι έλαβε εκπαίδευση για τα επιμέρους πρωτόκολλα σύμφωνα με τα καθήκοντά του και τήρηση σχετικού αρχείου. Προθεσμία ολοκλήρωσης εκπαίδευσης προσωπικού για την τουριστική περίοδο 2021: 30.06.21

Β.4. Γενικά θέματα οργάνωσης του καταλύματος

- Β.4.1. (Υ) (5) Το τουριστικό κατάλυμα χορηγεί σε κάθε μέλος του προ-σωπικού επαρκή Μ.Α.Π. και εξασφαλίζει τη συνεχή επάρ-κεια των αποθεμάτων.
- Β.4.2. (Υ) (4) Μέλος του προσωπικού που παρουσιάζει συμπτώματα σχετικά με την ασθένεια μένει στο σπίτι και επανέρχεται στην εργασία εάν η εργαστηριακή εξέταση είναι αρνητική. Επίσης, εφόσον έρθει σε επαφή με κρούσμα οφείλει να μείνει στο σπίτι. Στις παραπάνω περιπτώσεις ο εργαζόμενος ειδοποιεί τον υπεύθυνο για την εφαρμογή του σχεδίου διαχείρισης ύποπτου κρούσματος του καταλύματος.
- Β.4.4. (Π) Στο πλαίσιο της ατομικής ευθύνης, το προσωπικό θερμομετρείται κάθε πρωί. Ενδεδειγμένος έλεγχος του προσωπικού μπορεί να ακολουθήσει συναρτήσει της επιδημιολογικής εικόνας της τοπικής κοινότητας/περιοχής.
- Β.4.5. (Υ) Διενέργεια rapidtest στο σύνολο του προσωπικού του καταλύματος, τουλάχιστον μία φορά την εβδομάδα, από επαγγελματία υγείας ή τον ιατρό εργασίας, ο οποίος ενεργεί βάσει των οδηγιών του ΕΟΔΥ για τον έλεγχο του COVID-19.

Γ. Σχέδιο διαχείρισης ύποπτου κρούσματος (γραπτό σχέδιο). Ακολουθείται πιστά το σχέδιο αντιμετώπισης ύποπτου κρούσματος του ΕΟΔΥ (Παράρτημα ΙΙΙ).

- Γ.1. (Υ) Ορισμός υπευθύνου για την εφαρμογή του σχεδίου διαχεί-ρισης ύποπτου κρούσματος του καταλύματος. Για τη διασφάλιση της εφαρμογής του σχεδίου διαχείρισης ύποπτου κρούσματος από το κατάλυμα είναι απαραίτητο να οριστεί υπεύθυνος. Η θέση του υπευθύνου εφαρμογής του σχεδίου διαχείρισης ύποπτου κρούσματος, ανάλογα με το μέγεθος του καταλύματος, μπορεί να καλύπτεται από τον ιδιοκτήτη της επιχείρησης, από υπάρχουσα θέση Γενι-κού Διευθυντή/Διευθυντή Ποιότητας κ.λπ. ή από νέα θέση στο οργανόγραμμα. Επίσης, μπορεί να ορισθεί σε επίπεδο Ομάδας Διαχείρισης. Ο συντονιστής για την επίβλεψη του σχεδίου δράσης και ο υπεύθυνος εφαρμογής του σχεδίου διαχείρισης ύποπτου κρούσματος δύναται να ταυτίζονται.

Δ. Κοινοποίηση στοιχείων επικοινωνίας

- Δ.1. (Υ) Κοινοποίηση στοιχείων επικοινωνίας του υπευθύνου για την εφαρμογή του σχεδίου διαχείρισης ύποπτου κρούσμα-τος κατά τη διαδικασία πιστοποίησης του άρθρου 4 της παρούσας απόφασης

Ε. Τήρηση αρχείου καταλύματος και βιβλίου συμβάντων COVID-19 (φυσικό ή ηλεκτρονικό αρχείο).

- Ε.1. (Υ) Για τους σκοπούς δράσεων προστασίας της δημόσιας υγείας, η διεύθυνση/διοίκηση του καταλύματος οφείλει να τηρεί αρχείο των μελών προσωπικού και όλων των ατόμων που διέμειναν στο κατάλυμα -όνομα, εθνικότητα, ημερομηνία άφιξης και αναχώρησης, στοιχεία επικοινωνίας (διεύθυνση, τηλέφωνο, e-mail)- ώστε να καθίσταται δυνατή η επικοινωνία με τις στενές επαφές τυχόν κρούσματος COVID-19, που ενδέχεται να ταυτοποιηθεί εκ των υστέρων. Ομοίως, στις περιπτώσεις που εξεταστικός φορέας συνάπτει συμφωνία με ξενοδοχειακό κατάλυμα για την διενέργεια προφορικών εξετάσεων, πρέπει να διατηρεί πλήρη λίστα με τους συμμετέχοντες στην εξέταση

σύμφωνα με τα ανωτέρω και να την διαθέτει στη διοίκηση του ξενοδοχειακού καταλύματος για την εφαρμογή του πρωτοκόλλου εντοπισμού επαφών κρουσμάτων σε περίπτωση που αυτό χρειαστεί να ενεργοποιηθεί. Να δίδεται προσοχή στο Γενικό Κανονισμό περί Προστασίας Προσωπικών Δεδομένων (GDPR) και να έχουν ενημερωθεί όλοι οι επισκέπτες ότι τηρείται αρχείο για λόγους προστασίας δημόσιας υγείας.

ΣΤ. Ενημέρωση και επικοινωνία

- ΣΤ.1. (Υ) Το κατάλυμα κοινοποιεί τα μέτρα και τις απαιτήσεις του σχεδίου δράσης σε όλους τους εσωτερικούς και εξωτερικούς φορείς/συνεργάτες (υπαλλήλους, ενοικιαστές, εργολάβους, προμηθευτές, επισκέπτες και το ευρύ κοινό) και ενδιαφερόμενα μέρη.
- ΣΤ.2. (Π) Συνιστάται η ενημέρωση της ιστοσελίδας του τουριστικού καταλύματος με ειδική ενότητα COVID-19, στην οποία θα αναρτά τα μέτρα και την νέα πολιτική του καταλύματος περί λήψης αυξημένων μέτρων υγιεινής, αλλαγές σε ωράρια λειτουργίας κοινόχρηστων χώρων, τροποποίηση διάρ-κειας check-in/check-out
- ΣΤ.3. (Υ) Ενημέρωση με τα διαθέσιμα μέσα εντός του καταλύματος (π.χ. σε τηλεοράσεις κοινόχρηστων χώρων, σε τηλεοράσεις δωματίων, σήμανση προ της εισόδου στους επιμέρους κοινόχρηστους χώρους και έντυπη ενημέρωση στην υποδοχή).

Ζ. Πρωτόκολλο υπηρεσίας υποδοχής (reception/concierge)

- Z.1. (Υ) Το προσωπικό τηρεί τα βασικά μέτρα αποφυγής μετάδοσης του κορωνοϊού - COVID-19
- Z.2. (Π) Αποφυγή τοποθέτησης σε θέσεις υποδοχής ατόμων που ανήκουν στις ευπαθείς ομάδες του πληθυσμού.
- Z.3. (Π) Όταν ζητείται, να υπάρχει δυνατότητα: α) ενημέρωσης επισκεπτών για την πολιτική του καταλύματος και τα μέτρα που έχει λάβει για την αντιμετώπιση τυχόν περιστατικών, β) παροχής χρησιμων πληροφοριών για παρόχους υγείας, φαρμακεία κτλ στην περιοχή ή/και εντός του καταλύματος και γ) παροχής Μ.Α.Π.
- Z.4. (Π) Ανάρτηση ενημερωτικής πινακίδας (banner) βασικών υγειονομικών οδηγιών μεταφρασμένων σε αγγλικά, γαλλικά, γερμανικά. Συμπληρωματικά, η παροχή των οδηγιών αυτών μέσω ανάπτυξης εφαρμογής σε κινητά τηλέφωνα.
- Z.5. (Υ) Ειδικός εξοπλισμός (medical kit) για την περίπτωση εμφάνισης περιστατικού, όπως γάντια και μάσκες μιας χρήσης, αντισηπτικά, καθαριστικά μαντηλάκια, ποδιά, μακρυμάνικη ρόμπα, θερμομέτρο laser.
- Z.6. (Π) Το προσωπικό πρέπει να μπορεί να αναγνωρίζει συμπτώματα πελατών και να το αναφέρει αμελλητί στον συντονιστή του σχεδίου δράσης ή στον υπεύθυνο εφαρμογής του σχεδίου διαχείρισης ύποπτου κρούσματος
- Z.7. (Π) Χρήση plexiglass στην υποδοχή (τοποθέτηση πολυκαρβονικού υλικού)

- Z.8. (Υ) Αντισηπτικό για χρήση από τον πελάτη (σταθερές ή μη συσκευές) στην υποδοχή (reception desk)
- Z.9. (Υ) Τακτική απολύμανση των επιφανειών της υποδοχής (reception desk)
- Z.10. (Υ) Κατάλληλη διαμόρφωση της υποδοχής (reception desk), προσθήκη επιδαπέδιας σήμανσης σε απόσταση δύο μέτρων όπου θα στέκεται ο πελάτης /κατάλληλη σήμανση αποστάσεων στο χώρο αναμονής, κατάλληλη διάταξη των επίπλων και ορθή διαχείριση της ουράς με στόχο τη μείωση του χρόνου αναμονής
- Z.11. (Υ) Αποφυγή συνωστισμού κατά το check-in/check-out – τήρηση αποστάσεων
- Z.12. (Π) Χρήση ηλεκτρονικών εναλλακτικών για το check-in/check-out (πχ. mobile concierge, χρήση tablets που μπορούν να απολυμανθούν μετά από κάθε χρήση).
- Z.13. (Π) Check-in σε υπαίθριο χώρο.
- Z.14. (Π) Ηλεκτρονική πληρωμή των δαπανών διαμονής, ηλεκτρονική αποστολή λογαριασμών, τιμολογίων και αποδείξεων.
- Z.15. (Υ) Απολύμανση των key cards και κλειδιών – τοποθέτησή τους σε ειδικό δοχείο προς απολύμανση.
- Z.16. (Υ) Διεύρυνση διάρκειας check-out και check-in μεταξύ των διαμονών (check out μέχρι τις 11.00 πμ και check in από τις 3.00 μμ). Η μεταβολή αυτή της χρονικής διάρκειας που μεσολαβεί μεταξύ κάθε check in και check out είναι υποχρεωτική για να διασφαλίζεται ότι μεταξύ διαφορετικών πελατών το δωμάτιο καθαρίζεται και απολυμαίνεται επιμελώς, καθώς και ότι ακολουθείται επαρκής φυσικός αερισμός του χώρου.
- Z.17. (Υ) Απαγόρευση εισόδου εντός δωματίων σε μη διαμένοντες. Της απαγόρευσης εισόδου εξαιρείται το προσωπικό του καταλύματος καθώς και οι εξεταζόμενοι στο πλαίσιο εξετάσεων για την απόκτηση πάσης φύσεως πιστοποιητικών (π.χ. γλωσσομάθειας), με βάση τα οριζόμενα για αυτή την περίπτωση πρωτόκολλα.

Η. Πρωτόκολλο υπηρεσιών ορόφου, δωματίων και κοινόχρηστων χώρων (καθαριότητα- housekeeping)

- H.1. (Υ) Τήρηση προγράμματος καθαρισμού και απολύμανσης, σύμφωνα με τη με αρ. Δ1γ/Γ.Π/οικ 19954/20.03.2020 εγκύκλιο του Υπουργείου Υγείας «Μέτρα καθαρισμού και απολύμανσης σε χώρους και επιφάνειες κατά την εξέλιξη της πανδημίας του SARS-CoV-2» (ΑΔΑ: 6ΚΨ6465ΦΥΟ-1ΝΔ), όπως ισχύει
- H.2. (Υ) Εφαρμογή ειδικών οδηγιών καθαρισμού στην περίπτωση εμφάνισης κρούσματος σύμφωνα με τις αντίστοιχες Οδηγίες του ΕΟΔΥ.
- H.3. (Υ) Ενίσχυση υπηρεσιών υγιεινής σε όλους τους κοινόχρηστους χώρους και ειδικότερα σε αντικείμενα «υψηλού κινδύνου» (πχ. πόμολα, κομβία ανελκυστήρων)
- H.4. (Υ) Καθαρισμός και αερισμός δωματίου κατά τις ώρες που μεσολαβούν μεταξύ

διαμονών.

- H.5. (Υ) Έλεγχος λειτουργίας πλυντηρίων πιάτων και ρούχων (ως προς τη χρησιμοποιούμενη θερμοκρασία και τη δοσολογία απορρυπαντικών)
- H.6. (Υ) Εξοπλισμός προσωπικού (γάντια, μάσκες, ρόμπα, κλειστά παπούτσια). Κατά την εργασία του, το προσωπικό καθαριότητας πρέπει να τηρεί τα βασικά μέτρα αποφυγής μετάδοσης του κορωνοϊού - COVID-19, δεν καπνίζει και δεν καταναλώνει τρόφιμα ή ποτά.
- H.7. (Π) Ειδικότερα το προσωπικό καθαριότητας συνιστάται να χρησιμοποιεί απλή χειρουργική μάσκα (σε περίπτωση μη διαθεσιμότητας χειρουργικής μάσκας, συνιστάται η χρήση πάνινης), γάντια και αδιάβροχη ρόμπα μιας χρήσης.
- H.8. (Υ) Δεν επιτρέπεται ο καθαρισμός δωματίου επιβεβαιωμένου ή ύποπτου κρούσματος ή και επαφών επιβεβαιωμένου κρούσματος.
- H.9. (Υ) Καταργείται
- H.10. (Υ) Σχολαστικός καθαρισμός - απολύμανση (πχ με ατμοκαθαριστή) στις επίμαχες επιφάνειες δωματίου και μπάνιου και αναμονής τουλάχιστον 1 ώρα πριν το δωμάτιο διατεθεί σε πελάτη, με απαραίτητο αερισμό του δωματίου με ανοιχτά παράθυρα και πόρτες. Σε περίπτωση κρούσματος απαιτείται απολύμανση και αναμονή 24 ωρών πριν το δωμάτιο διατεθεί σε πελάτη. Κατά τον αερισμό του δωματίου όπου διαπιστώθηκε κρούσμα πρέπει να αποφεύγεται να ανοίγουν ταυτόχρονα οι εσωτερικές πόρτες προς το διάδρομο
- H.11. (Π) Απομάκρυνση διακοσμητικών αντικειμένων (μαξιλαριών, κλινοσκεπασμάτων)
- H.12. (Π) Απομάκρυνση κοινόχρηστων αντικειμένων πολλαπλής χρήσης, όπως μενού, περιοδικά, κλπ
- H.13. (Υ) Τοποθέτηση καλύμματος μιας χρήσης στα χειριστήρια της τηλεόρασης και του κλιματιστικού.
- H.14. (Υ) Οι υφασμάτινες επιφάνειες (πχ ταπετσαρίες επίπλων) πρέπει να καθαρίζονται με συσκευή ατμού (θερμοκρασία >70°).
- H.15. (Π) Σήμανση με στόχο την πληροφόρηση του πελάτη για το πότε και πώς καθαρίστηκε το δωμάτιο.
- H.16. (Π) Τοποθέτηση ατομικών αντισηπτικών υγρών σε κάθε δωμάτιο ή συσκευής αντισηψίας.
- H.17. (Π) Άνοιγμα θυρών και παραθύρων για φυσικό αερισμό του χώρου καθημερινά.
- H.18. (Υ) Τήρηση των κανόνων υγιεινής από το προσωπικό κατά τη διαλογή ακάθαρτων λινών με χρήση των ενδεδειγμένων ΜΑΠ (ειδικής ποδιάς μιας χρήσης πάνω από τη στολή, γαντιών και μάσκας)

- H.19. (Υ) Τοποθέτηση των χρησιμοποιημένων υφασμάτων, κλινοσκεπασμάτων και πετσετών σε ειδικές, κλειστές, επισημασμένες σακούλες ή σάκους, προκειμένου να μεταφερθούν στους χώρους πλυντηρίων.
- H.20. (Υ) Διαχωρισμός (σήμανση) περιοχών ακάθαρτων και καθαρών λινών.
- H.21. (Υ) Απολύμανση μετά από κάθε χρήση των καροτσιών για τη μεταφορά των κλειστών σάκων με τα λινά.
- H.22. (Υ) Πλύσιμο υφασμάτων, κλινοσκεπασμάτων και πετσετών σε ζεστούς κύκλους (70οC ή περισσότερο) με τα συνήθη απορρυπαντικά.
- H.23. (Υ) Έλεγχος τήρησης απαιτούμενων μέτρων και παράδοσης με τον κατάλληλο τρόπο σε περίπτωση που η υπηρεσία καθαρισμού του ιματισμού παρέχεται από εξωτερικό συνεργάτη.
- H.24. (Υ) Μέριμνα για τη διατήρηση των καθαρών ειδών ιματισμού σε καλή και καθαρή κατάσταση κατά την αποθήκευσή τους και για τη μεταφορά τους στους χώρους χρήσης (δωμάτια, εστιατόρια κ.λπ.)

Θ. Υπηρεσίες εστίασης – παρασκευαστήρια. Στις υπηρεσίες αυτές περιλαμβάνονται τα εστιατόρια a la carte, τα εστιατόρια με μπουφέ/αίθουσες πρωινού, τα μπαρ σε ανοιχτούς και κλειστούς χώρους

- Θ.1. (Υ) Τήρηση HACCP
- Θ.2. (Υ) Παραλαβή εμπορευμάτων από το προσωπικό με χρήση Μ.Α.Π.
- Θ.3. (Υ) Τήρηση των αποστάσεων μεταξύ των εργαζομένων στην κουζίνα σύμφωνα με τις απαιτήσεις των υγειονομικών αρχών, όπως ισχύουν.
- Θ.4. (Υ) Δεν επιτρέπεται η είσοδος στο χώρο της κουζίνας για τους μη έχοντες εργασία. Σε περίπτωση που αυτό δεν μπορεί να αποφευχθεί, θα πρέπει να παρέχονται στον επισκέπτη Μ.Α.Π., που θα υπάρχουν διαθέσιμα στην είσοδο της κουζίνας.
- Θ.5. (Υ) Λειτουργία εστιατορίου, μπαρ κτλ. σύμφωνα με το ισχύον νομοθετικό πλαίσιο.
- Θ.6. (Υ) Απολύμανση χεριών στην είσοδο και έξοδο από τον κάθε χώρο (σταθερές ή μη συσκευές).
- Θ.7. (Υ) Τήρηση βασικών μέτρων αποφυγής μετάδοσης του κορωνοϊού - COVID-19 από το προσωπικό.
- Θ.8. (Υ) Πλύσιμο χειροπετσέτων, τραπεζομάντηλων και συνόλου μαχαιροπίρουνων ακόμα και αυτών που δεν χρησιμοποιήθηκαν, εναλλακτικά χρήση συσκευασμένων μαχαιροπίρουνων και τραπεζομάντηλων μιας χρήσης, συσκευασμένων τροφίμων σε ατομικές μερίδες, όπου είναι εφικτό. Συνιστάται να αποφεύγεται η χρήση λινών

εστιατορίου και να προτιμώνται τραπεζομάντηλα μιας χρήσης, χαρτοπετσέτες. Σε κάθε περίπτωση αλλάζονται σε κάθε νέο πελάτη.

Θ.9. (Π) Διεύρυνση χρονικού διαστήματος που είναι ανοικτά τα εστιατόρια για την εκ περιτροπής προσέλευση των επισκεπτών.

Θ.10. (Π) Λειτουργία σερβιριζόμενων γευμάτων.

Θ.11. (Υ) Ειδικά για τα εστιατόρια που διαθέτουν buffet, απαιτούνται τα εξής:

- Παροχή απολυμαντικού μέσου χεριών στην είσοδο του μπουφέ και έλεγχος από το προσωπικό ότι χρησιμοποιείται από τους πελάτες
- Τήρηση απαιτούμενων αποστάσεων κατά το σερβίρισμα των πελατών στο μπουφέ
- Υποχρεωτική τοποθέτηση διαχωριστικού προστατευτικού (sneeze guards) - εναλλακτικά δίνεται η δυνατότητα το σερβίρισμα να πραγματοποιείται από τον πελάτη με την παροχή από το προσωπικό γαντιών μιας χρήσεως, τα οποία θα απορρίπτονται σε κάδο απορριμμάτων οποίος θα βρίσκεται μετά το τέλος του μπουφέ. Επίσης απαιτείται η απολύμανση των χεριών με αντισηπτικό που θα παρέχεται από το κατάλυμα, πριν και μετά από τη χρήση των γαντιών.
- Συνιστάται η παράθεση των προϊόντων σε ατομικά σκεύη στο μπουφέ, όπου δεν είναι δυνατό το σερβίρισμα από το προσωπικό

Θ.12. (Υ) Κατά την κατανάλωση ποτών στα μπαρ παρέχονται μόνο συσκευασμένα ατομικά συνοδευτικά.

Θ.13. (Π) Προτροπή για room service χωρίς επιπλέον χρέωση.

Θ.14. (Υ) Το προσωπικό του room service να τηρεί τα βασικά μέτρα αποφυγής μετάδοσης του κορωνοϊού - COVID-19 και να χρησιμοποιεί Μ.Α.Π.. Συγκεκριμένα για το room service:

- Εφαρμόζονται όλοι οι κανόνες υγιεινής των τροφίμων για τη μεταφορά τους εντός ξενοδοχείου.
- Εφαρμόζονται όλες οι απαιτήσεις υγιεινής για την περισυλλογή των σκευών που έχουν ήδη χρησιμοποιηθεί από τους πελάτες.

ΙΒ. Λειτουργία κολυμβητικών δεξαμενών εντός τουριστικών καταλυμάτων

ΙΒ.2. (Υ) Τήρηση κανόνων καθαρισμού εγκαταστάσεων υδάτων αναψυχής: τακτικός καθαρισμός και απολύμανση, σύμφωνα με τη με αρ. Δ1γ/Γ.Π/οικ 19954/20.03.2020 του Υπουργείου Υγείας «Μέτρα καθαρισμού και απολύμανσης σε χώρους και επιφάνειες κατά την εξέλιξη της πανδημίας του SARS-CoV-2» (ΑΔΑ: 6ΚΨ6465ΦΥΟ-1ΝΔ), όπως ισχύει

ΙΒ.3. (Υ) Σωστή λειτουργία και συντήρηση συστημάτων χλωρίωσης σύμφωνα με την κείμενη νομοθεσία (βλ. ΥΑ Γ1/443/1973 όπως τροποποιήθηκε από την Γ4/1150/76 και την ΔΥΓ2/80825/05 και εγκύκλιο για την «Πρόληψη της νόσου των λεγεωναρίων»). Συνιστάται σύμφωνα με τις οδηγίες του Π.Ο.Υ. (Guidelines for safe recreational water environments - Volume 2 - Swimming pools and similar environments), η τιμή του υπολειμματικού χλωρίου στο νερό της δεξαμενής να είναι 1-3 mg/L για τις κολυμβητικές δεξαμενές και έως 5 mg/L για τις δεξαμενές υδρομάλαξης.

Χειρωνακτικός έλεγχος με φορητό φασματοφώτομετρο ή με χρωματομετρική μέθοδο (DPD) (ή χρήση αναλυτή αλογόνου με καταγραφικό χαρτιού) επιπέδων χλωρίου κατά τη διάρκεια λειτουργίας τους κάθε 4 ώρες για τις κολυμβητικές δεξαμενές και κάθε δύο ώρες για τις δεξαμενές υδρομάλαξης, και τήρηση αρχείου καταγραφής, εκτός αν υπάρχει αυτόματος αναλυτής αλογόνου και σύστημα παρακολούθησης με σύστημα ειδοποίησης όταν οι τιμές των παραμέτρων είναι εκτός ορίων.

- IB.4. (Υ) Ρύθμιση pH: τιμές του pH στο νερό των εγκαταστάσεων υδάτων αναψυχής, θα πρέπει να διατηρούνται στα όρια που προβλέπονται από την κείμενη νομοθεσία (βλ. ΥΑ Γ1/443/1973 όπως τροποποιήθηκε από την Γ4/1150/76 και την ΔΥΓ2/80825/05). Μέτρηση 1 φορά ημερησίως κατά τη διάρκεια λειτουργίας των κολυμβητικών δεξαμενών κατά τις ώρες αιχμής και τήρηση αρχείων καταγραφής pH και τουλάχιστον ανά δύο ώρες κατά τη διάρκεια λειτουργίας των δεξαμενών υδρομάλαξης και υδροθεραπείας, εφόσον δεν υπάρχει αυτόματο σύστημα καταγραφής
- IB.5. (Υ) Ο μέγιστος συνολικός αριθμός των εισερχομένων εντός της δεξαμενής κάθε στιγμή δεν θα είναι μεγαλύτερος από έναν λουόμενο ανά 5 m² επιφάνειας νερού.
- IB.6. (Π) Οι καταιωνιστήρες (ντους) που εξυπηρετούν τις εγκαταστάσεις υδάτων αναψυχής διαχωρίζονται με αδιαφανές διαχωριστικό έτσι ώστε να καθίσταται δυνατό το αποτελεσματικό λούσιμο των κολυμβητών πριν εισέλθουν στη κολυμβητική δεξαμενή. Ισχυρή σύσταση και έμφαση στην ενημέρωση των πελατών με σχετική σήμανση για χρήση των καταιωνιστήρων πριν και μετά τη χρήση της κολυμβητικής δεξαμενής. Συνιστάται να παρέχονται από το κατάλυμα τα απαραίτητα (π.χ. σαπούνι, αφρόλουτρο, κτλ.), καθώς επίσης και υγρό αντισηπτικό κατά την είσοδο στους καταιωνιστήρες.
- IB.7. (Υ) Η διάταξη των καθισμάτων (ξαπλώστρες, καρέκλες, πουφ, σεζλόγκ, κτλ.) θα πρέπει να είναι τέτοια ώστε η απόσταση μεταξύ των ακρότερων σημείων των καθισμάτων δύο ατόμων που βρίσκονται σε δύο διαφορετικές ομπρέλες ή δύο ατόμων που διαμένουν σε διαφορετικό δωμάτιο, να είναι τουλάχιστον 2 μέτρα σε κάθε κατεύθυνση.
- IB.8. (Π) Χρήση υλικών ή κάλυψη αντικειμένων με υλικά που επιδέχονται αποτελεσματικής απολύμανσης στα καθίσματα, τα τραπέζια, τα κουτιά φύλαξης προσωπικών αντικειμένων, τα κουμπιά ειδοποίησης του προσωπικού και στους τιμοκαταλόγους.
- IB.9. (Υ) Μετά από κάθε αλλαγή πελατών θα πρέπει να απολυμαίνονται τα καθίσματα, τα τραπέζια, τα κουτιά φύλαξης προσωπικών αντικειμένων, οι τιμοκατάλογοι και κάθε άλλο αντικείμενο το οποίο θα χρησιμοποιήσει ο επόμενος πελάτης.
- IB.10. (Π) Προσφορά πετσετών που θα καλύπτουν το σύνολο της επιφάνειας και απολύμανση κάθε ξαπλώστρας/καθίσματος μετά από κάθε χρήση. Απομάκρυνση υφασμάτων επιφανειών από τις ξαπλώστρες.

ΙΔ. Πόσιμο νερό-Δίκτυο ύδρευσης/αποχέτευσης

- ΙΔ.1. (Υ) Τα καταλύματα θα πρέπει να συμμορφώνονται με την εγκύκλιο του Υπουργείου Υγείας «Προστασία της Δημόσιας Υγείας από τον κορωνοϊό SARS-COV-2 στα συστήματα

ύδρευσης και αποχέτευσης» με αρ. Δ1(δ)/ΓΠ16481/14.03.2020, όπως ισχύει.

- ΙΔ.2. (Υ) Στην περίπτωση που τα τουριστικά καταλύματα παρέμειναν εκτός λειτουργίας για πάνω από ένα μήνα, κατά την επαναλειτουργία τους πρέπει να τηρείται η εγκύκλιος του Υπουργείου Υγείας με αρ. Δ1/ΓΠοικ.32965/27.05.2020 «Πρόληψη της νόσου των λεγεωνάριων στο πλαίσιο της πανδημίας COVID-19», ΑΔΑ: ΩΟΓΔ465ΦΥΟ-Μ6Η, όπως ισχύει.»
- ΙΔ.3. (Π) Χρήση τυπικών και καλά αεριζόμενων σωληνώσεων, όπως φρεάτια με οσμοπαγίδες και βαλβίδες αντεπιστροφής σε κρουνοί και ψεκαστές
- ΙΔ.4. (Υ) Οι οσμοπαγίδες (σιφώνια) θα πρέπει να λειτουργούν σωστά και συνεχώς. Θα πρέπει δηλαδή να έχουν πάντα νερό μέσα. Σε περίπτωση που δεν χρησιμοποιείται ο χώρος για μεγάλο διάστημα θα πρέπει να προστίθεται νερό είτε προσθέτοντας το απευθείας στην οσμοπαγίδα είτε ανοίγοντας/λειτουργώντας τις συνδεδεμένες συσκευές. Αυτό θα πρέπει να γίνεται σε τακτά χρονικά διαστήματα ανάλογα με το πόσο γρήγορα εξατμίζεται το νερό από τις οσμοπαγίδες (π.χ. ανά 3 εβδομάδες).

ΙΕ. Κλιματισμός και αερισμός χώρων

- ΙΕ.1. (Υ) Τα προβλεπόμενα στη με αρ. Δ1(δ)/ΓΠ οικ.26635/23.04.2020 εγκύκλιο του Υπουργείου Υγείας «Λήψη μέτρων διασφάλισης της Δημόσιας Υγείας από ιογενείς και άλλες λοιμώξεις κατά τη χρήση κλιματιστικών μονάδων» (ΑΔΑ: 6ΒΟ5465ΦΥΟ-ΨΓΣ) και την με αρ. Δ1(δ)/ΓΠ οικ.49524/03.08.2020 όμοια εγκύκλιο (ΑΔΑ ΨΥ5Ε465ΦΥΟ-ΦΤΟ), με έμφαση στην μη ανακυκλοφορία του αέρα και τον καλό φυσικό αερισμό στα δωμάτια και στους υπόλοιπους χώρους (διακοπή του συστήματος μη λειτουργίας κλιματισμού όταν είναι ανοιχτές οι πόρτες).

ΙΗ. Κοινόχρηστοι χώροι (ανοιχτοί/κλειστοί)- lobby, καθιστικά, υπαίθρια καθιστικά (εξαιρουμένων αυτών γύρω από τις κολυμβητικές δεξαμενές βλ. ΙΒ)

- ΙΗ.0. (Υ) Λειτουργία των κοινόχρηστων χώρων σύμφωνα με το ισχύον νομοθετικό πλαίσιο
- ΙΗ.1. (Π) Ανελκυστήρες: σύσταση στους πελάτες για αποφυγή χρήσης ανελκυστήρων.
Τοποθέτηση απολυμαντικών στις εισόδους και σύσταση για χρήση κατά την είσοδο και έξοδο.
- ΙΗ.2. (Υ) Συχνή καθαριότητα ανελκυστήρων με έμφαση σε επιφάνειες που αγγίζονται συχνά (χερούλια, κομβία κλπ)
- ΙΗ.3. (Υ) Σήμανση για υπενθύμιση στους πελάτες να τηρούν αποστάσεις – εφαρμογή μέτρων όπως ταινίες στο δάπεδο, κώνοι ή άλλα μέσα για την τήρηση των αποστάσεων.
- ΙΗ.4. (Υ) Σε όλους τους κοινόχρηστους χώρους τοποθέτηση αντισηπτικών διαλυμάτων (σταθερές ή μη συσκευές) για την ξηρή αντισηψία των χεριών

- ΙΗ.5. (Υ) Αναδιάταξη επίπλων για αποφυγή συνωστισμού στους κοινόχρηστους χώρους (2 άτομα/10 τμ)
- ΙΗ.6. (Υ) Valet parking: προτροπή για self-service parking αντί για υπηρεσία valet. Αν παραμείνει η υπηρεσία valet parking, τότε χρήση Μ.Α.Π. από τον valet.
- ΙΗ.7. (Π) Εξέταση αναστολής λειτουργίας των business centers, εναλλακτικά συνιστάται η διάθεση πρόσβασης σε wifi και σε υπηρεσίες εκτύπωσης ή άλλων υπηρεσιών business centers μέσω σύνδεσης από προσωπική συσκευή του πελάτη.
- ΙΗ.8. (Π) Αποχωρητήρια: τοποθέτηση ενημερωτικής σήμανσης στους χρήστες να αποφεύγουν το συνωστισμό και να εκκενώνουν τις λεκάνες των κοινόχρηστων αποχωρητηρίων με κλειστό το καπάκι για την αποφυγή μετάδοσης μέσω του αερολύματος από την τουαλέτα.

(Υ): Στοιχείο που εφαρμόζεται υποχρεωτικά από το κατάλυμα

(Π): Στοιχείο το οποίο συνιστάται από τα Υπουργεία Τουρισμού και Υγείας και εφαρμόζεται προαιρετικά από το κατάλυμα

Δωμάτια καραντίνας

1. Τα τουριστικά καταλύματα προαιρετικά μπορούν να διαθέτουν δωμάτια καραντίνας τα οποία χρησιμοποιούνται αποκλειστικά ως χώρος απομόνωσης επιβεβαιωμένων περιστατικών COVID-19, των οποίων η κλινική κατάσταση δεν απαιτεί νοσοκομειακή περίθαλψη.
2. Τα δωμάτια που μπορούν να χρησιμοποιηθούν ως χώρος απομόνωσης επιβεβαιωμένων περιστατικών COVID-19, των οποίων η κλινική κατάσταση δεν απαιτεί νοσοκομειακή περίθαλψη, πρέπει να διαθέτουν τα ακόλουθα χαρακτηριστικά, εφόσον είναι εφικτό:
  - α. Να είναι χώρος ορισμένος αποκλειστικά εντός οριοθετημένης περιοχής για τον σκοπό της απομόνωσης επιβεβαιωμένων κρουσμάτων.
  - β. Να είναι χωροταξικά απόλυτα διακριτή και κατά προτίμηση απομακρυσμένη σε σχέση με την υπόλοιπη ξενοδοχειακή δομή, με την οποία δεν πρέπει να μοιράζεται κοινόχρηστους χώρους παραμονής.
  - γ. Να υπάρχει τηλεφωνική γραμμή με 24ωρη δυνατότητα επικοινωνίας για έκτακτες ανάγκες.
  - δ. Να υπάρχει δυνατότητα ιατρικής παρακολούθησης των κρουσμάτων, σύμφωνα με τις ανάγκες, και να διασφαλίζεται η άμεση πρόσβαση σε ιατρικές υπηρεσίες σε περιπτώσεις που η κλινική κατάσταση των ασθενών απαιτεί επαναξιολόγηση ή παρέμβαση.
  - ε. Να διαθέτει καλά αεριζόμενα δωμάτια με ατομική τουαλέτα. Αν δεν υπάρχει δυνατότητα για επαρκή φυσικό αερισμό, πρέπει ο τεχνητός αερισμός να παρέχει 100% φρέσκο αέρα χωρίς ανακύκλωση.
  - στ. Να υπάρχει η υποδομή καθώς και τα απαραίτητα αναλώσιμα για την εφαρμογή των μέτρων ατομικής υγιεινής και την καθαριότητα και απολύμανση των επιφανειών στα δωμάτια.
  - ζ. Να υπάρχει προκαθορισμένη διαδικασία αλλαγής και καθαρισμού κλινοσκεπασμάτων και λοιπού υφαντισμού ξεχωριστά από αυτά του υπολοίπου καταλύματος, καθώς και διαδικασίες ασφαλούς αποκομιδής των μολυσματικών απορριμμάτων τα οποία πρέπει να υπόκεινται σε κατάλληλη επεξεργασία κατά αντιστοιχία των προβλέψεων της υπ' αρ. 146163/2012 απόφασης των Υπουργών Οικονομικών, Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής και Υγείας και Κοινωνικής Αλληλεγγύης (Β' 1537).
  - η. Να διασφαλίζεται η καθαριότητα των κοινόχρηστων χώρων από εκπαιδευμένο προσωπικό, που διαθέτει κατάλληλο εξοπλισμό ατομικής προστασίας.
  - θ. Οι υπηρεσίες των γευμάτων να παρέχονται στα δωμάτια από προσωπικό, που αφήνει το γεύμα έξω από την πόρτα του δωματίου.
  - ι. Αν απαιτείται είσοδος προσωπικού στο δωμάτιο, το προσωπικό συνιστάται να φέρει τον ανάλογο εξοπλισμό ατομικής προστασίας και να τηρεί απόσταση 1,5 μέτρου από τον ασθενή.
  - ια. Θα πρέπει να γίνεται καθημερινή καταγραφή (τήρηση γραπτού ή ηλεκτρονικού αρχείου) όλων των ατόμων που εισέρχονται στο χώρο καραντίνας (π.χ. προσωπικό, επαγγελματίες υγείας).
  - ιβ. Το προσωπικό που ασχολείται με την εξυπηρέτηση των αναγκών της εγκατάστασης απομόνωσης πρέπει να είναι το ελάχιστο δυνατό. Επίσης, πρέπει να διαθέτει εκπαίδευση στα μέτρα πρόληψης μετάδοσης του ιού και στη χρήση των μέσων ατομικής προστασίας καθώς και να μην ανήκει σε ομάδα υψηλού κινδύνου για σοβαρή νόσηση ή εμφάνιση επιπλοκών από τη λοίμωξη COVID-19.
  - ιγ. Συνιστάται η παρακολούθηση της υγείας των συγκεκριμένων μελών του προσωπικού και εγρήγορση για ενδεχόμενη εμφάνιση συμπτωμάτων.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΙΙΙ

Διαχείριση ύποπτου κρούσματος COVID-19

Διαχείριση ύποπτου κρούσματος COVID-19 Εάν ένας επισκέπτης παρουσιάσει συμπτώματα συμβατά με την λοίμωξη COVID-19, εφαρμόζονται τα παρακάτω:

1. Άμεση ενημέρωση του υγειονομικού υπεύθυνου του καταλύματος ο οποίος φροντίζει να εφαρμοσθούν τα μέτρα για την απομόνωση του ασθενή στο δωμάτιό του. Στον ασθενή χορηγείται χειρουργική μάσκα. Επιπλέον ενημερώνεται ο ιατρός με τον οποίο συνεργάζεται το τουριστικό κατάλυμα ή στην περίπτωση που δεν υπάρχει, καλείται ιατρός από δομή υγείας με την οποία έχει διασυνδεθεί το κατάλυμα, για αξιολόγηση του περιστατικού.
2. Το χρονικό διάστημα που ο ασθενής αναμένει να εξεταστεί από ιατρό αποφεύγεται η είσοδος προσωπικού στο δωμάτιο του αν δεν υπάρχει σημαντικός λόγος. Αν παρουσιαστεί ανάγκη, συγκεκριμένο μέλος του προσωπικού του καταλύματος ασχολείται αποκλειστικά με το πιθανό κρούσμα εφαρμόζοντας τα μέτρα ατομικής προστασίας (χειρουργική μάσκα, γάντια).
3. Ο ιατρός εισέρχεται στο δωμάτιο του ύποπτου κρούσματος εφαρμόζοντας τον εξοπλισμό ατομικής προστασίας (μάσκα υψηλής αναπνευστικής προστασίας, προστατευτικά γυαλιά, αδιάβροχες ρόμπες, γάντια). [Διαχείριση_ύποπτου_κρούσματος_COVID-19_ΓΙΑ_ΙΑΤΡΟΥΣ_ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΩΝ_ΚΑΤΑΛΥΜΑΤΩΝ_-14_8_2020-1.pdf](#)
4. Αν ο ασθενής εμφανίζει ήπια κλινική εικόνα, λαμβάνεται από τον ιατρό ρινοφαρυγγικό δείγμα για αντιγονικό rapid test και ο ασθενής παραμένει στο δωμάτιό του, μέχρι τη γνωστοποίηση των αποτελεσμάτων.
  - Επί θετικού αποτελέσματος ο ασθενής φοράει χειρουργική μάσκα μεταφέρεται στα δωμάτια καραντίνας του ξενοδοχείου ή στο ξενοδοχείο καραντίνας.[Διαχείριση_ύποπτου_κρούσματος_COVID-19_ΓΙΑ_ΙΑΤΡΟΥΣ_ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΩΝ_ΚΑΤΑΛΥΜΑΤΩΝ_-14_8_2020-1.pdf](#)

Σε ότι αφορά τις συνθήκες μεταφοράς του ασθενή ισχύουν τα προβλεπόμενα κάθε φορά από τη νομοθεσία

  - επί αρνητικού αποτελέσματος ο ασθενής αντιμετωπίζεται στο χώρο του ξενοδοχείου σύμφωνα με τις οδηγίες του θεράποντος ιατρού. Κατά την κρίση του θεράποντα μπορεί να ζητηθεί επανάληψη του αντιγονικού rapid test ή μοριακό PCR test.
5. Αν ο ασθενής έχει ανάγκη νοσηλείας, διακομίζεται μέσω ΕΚΑΒ (απλό/πλωτό ασθενοφόρο, αεροδιακομιδή) <https://eody.gov.gr/wpcontent/uploads/2020/03/covid-19-ekab.pdf> προς την μονάδα υγείας που έχει τις προδιαγραφές να νοσηλεύει ασθενείς με COVID-19 λοίμωξη
6. Άμεση ενημέρωση του ΕΟΔΥ από τον υγειονομικό υπεύθυνο του ξενοδοχείου (210 5212054 ή 1135, 24ωρη λειτουργία), αναφορικά με το ύποπτο/επιβεβαιωμένο κρούσμα
7. Μετά την αποχώρηση του ασθενή από το δωμάτιο και τη μετάβασή του σε ξενοδοχείο καραντίνας ή νοσηλευτικό ίδρυμα αναφοράς ακολουθεί καθαρισμός/απολύμανση <https://eody.gov.gr/wpcontent/uploads/2020/05/covid19-apolimansi-14-05-20.pdf>

Ο προτεινόμενος εξοπλισμός ατομικής προστασίας για το προσωπικό καθαριότητας περιλαμβάνει:

  - χειρουργική μάσκα
  - ρόμπα με μακριά μανίκια, μίας χρήσης, αδιάβροχη (ή υγροαπωθητική και επιπρόσθετα πλαστική ποδιά)
  - γάντια μίας χρήσης
  - προστατευτικά γυαλιά
8. Πρέπει να ακολουθείται ο σωστός και ασφαλής τρόπος εφαρμογής, αφαίρεσης και απόρριψης του εξοπλισμού ατομικής προστασίας <https://eody.gov.gr/wp-content/uploads/2020/03/PPE-donning-doffing.pdf> Μετά τον καθαρισμό, την απολύμανση και την απόρριψη του εξοπλισμού ατομικής προστασίας πρέπει να ακολουθεί πάντα υγιεινή των χεριών: πλύσιμο με νερό και σαπούνι για τουλάχιστον 20 δευτερόλεπτα ή, αν αυτό δεν είναι εφικτό, χρήση αντισηπτικού διαλύματος με περιεκτικότητα 60-95% σε αιθανόλη. Τονίζεται ότι η χρήση γαντιών δεν υποκαθιστά την υγιεινή των χεριών. <https://eody.gov.gr/mikroviaki-antochi-kai-loimoxeis-roy-syndeontai-me-choroysparochis-ygeias/choroi-parochis-ygeias-nosokomeia/ygieini-ton-cherion/>
9. Ο χρησιμοποιημένος προστατευτικός εξοπλισμός πρέπει να απορρίπτεται σε κλειστό ποδοκίνητο κάδο
10. Αν υπάρχει συνοδός του ασθενή, που επιθυμεί να μείνει κοντά του για να τον φροντίζει (π.χ. σύζυγος), πρέπει να του χορηγηθεί χειρουργική μάσκα και να επισημανθεί η αναγκαιότητα της εφαρμογής της

υγιεινής των χεριών (συχνό πλύσιμο με νερό και σαπούνι ή εφαρμογή αλκοολούχου αντισηπτικού) κάθε φορά που έρχεται σε επαφή με εκκρίσεις ή το άψυχο περιβάλλον του ασθενή, πριν και μετά το φαγητό, πριν και μετά τη χρήση της τουαλέτας

11. Καταγραφή στοιχείων επικοινωνίας συγγενικού προσώπου του ασθενή σε περίπτωση που χρειαστεί συναίνεση για επεμβάσεις και ο ασθενής δεν μπορεί να επικοινωνήσει.